

Udskriftsdato: 15. december 2025

2014/1 BSF 79 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om ansattes mulighed for fuld erstatning, når de har været udsat for vold på arbejdet

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 25. februar 2015 af Peter Skaarup (DF), Pia Adelsteen (DF), Eigil Andersen (SF), Holger K. Nielsen (SF), Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Pernille Skipper (EL), Charlotte Dyremose (KF) og Mai Mercado (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ansattes mulighed for fuld erstatning, når de har været udsat for vold på arbejdet

Folketinget pålægger regeringen at udarbejde en rapport om forskellige løsningsmodeller, der imødekommer ansattes mulighed for at få erstatning, når de har været udsat for vold på arbejdet. I forbindelse med udarbejdelsen af rapporten anmodes regeringen om at inddrage relevante eksperter og interesseorganisationer.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag B 99, folketingsåret 2013-14. Der henvises til Folketingstidende 2013-14, A, B 99 som fremsat, side 1 ff.

Hvis man bliver sparket, får nikket en skalle eller bliver slået ned bagfra på åben gade, kan man oftest regne med at få tilkendt erstatning via retssystemet, da det er en kriminel handling. Men hvis det samme sker, mens man er på arbejde, og voldsudøveren er et barn eller en borger uden ansvarsforsikring, kan man i langt de fleste tilfælde skyde en hvid pil efter kompensation for tab af erhvervsevne, tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte. I stedet udbetales kun en mindre erstatning jf. arbejdsskadesikringsloven (LBK nr. 278 af 14. marts 2013). Dette er en forskelsbehandling af voldsofre i Danmark, som forslagsstillerne ønsker fjernet.

Dagligt udsættes offentligt og privat ansatte for vold og udadreagerende adfærd fra borgere i forbindelse med deres arbejde. En del af volden mod de ansatte forårsages af borgere med psykiske funktionsnedsættelser, sindslidende og borgere med sociale problemer. Denne gruppe reagerer ind imellem med vold eller anden udadreagerende udtryksform, når de kommer i en situation, som de ikke er i stand til at overskue.

Ifølge en undersøgelse fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø fra 2012, »Arbejdsmiljø og helbred i Danmark 2012«, udsættes 37 pct. af socialpædagogerne, 33 pct. af social- og sundhedsassistenterne, 25 pct. af portørerne og 11 pct. af sygeplejerskerne for vold.

Udover ødelagt tøj (som ikke erstattes i henhold til gældende lov) får de ansatte i langt de fleste tilfælde ikke varige følger af skaden, og sygefraværet er begrænset. Men der er en del af de ansatte, som får varige følger, har en længere periode med sygefravær, og desværre også ansatte, som ikke længere er i stand til at fortsætte deres arbejde. Og for disse ansatte har skaden den følge, at de risikerer et større økonomisk tab.

Arbejdsskadesikringsloven kompenserer den skadelidte med godtgørelse for varigt men, dækning af udgifter til behandling og medicin og erstatning for tab af erhvervsevne, men dækker ikke godtgørelse for svie og smerte eller tabt arbejdsfortjeneste. Det er heller ikke muligt at få refunderet udgifter til ødelagt tøj.

Hvis skadelidte skal have dækket disse krav, er denne henvist til at søge det resterende krav dækket i henhold til erstatningsansvarslovens regler (LBK nr. 266 af 21. marts 2014).

Der er ingen regler om, at borgeren eller arbejdspladsen skal have en ansvarsforsikring, der dækker borgerens ansvarspådragende adfærd mod de ansatte. Det er således op til den enkelte borger eller arbejdsplads at tage initiativ til at tegne en forsikring.

En kommune kan imidlertid ikke tegne en ansvarsforsikring for borgere, som er visiteret til tilbud efter servicelovens bestemmelser, da dette vil være i strid med kommunalfuldmagten, jf. svar fra økonomi- og indenrigsministeren den 22. marts 2013 til Folketingets Retsudvalg (REU alm. del – svar på spm. 617, folketingsåret 2012-13).

De manglende eller uklare regler på området betyder, at medarbejderne i de tilfælde, hvor der ikke er nogen ansvarsforsikring, er henvist til at føre en civil retssag mod den skadevoldende borger. En civil retssag er imidlertid en uacceptabel løsning i forhold til de borgere, som i forvejen tilhører en udsat og sårbar gruppe. Mange af de borgere, som begår volden, er udadreagerende og kan ikke overskue konsekvensen af deres handlinger. Derudover stilles medarbejderne i et etisk dilemma, da de er ansat til at drage omsorg for og yde støtte til den borger, som sagsøges. Det udfordrer relationen mellem medarbejderen og borgeren. Det kan blive problematisk at samarbejde om borgerens udvikling og støtten til og omsorgen for borgeren, både i forhold til borgeren, de pårørende og kollegerne.

Der vil være en mulighed for at løse problemstillingerne, hvis arbejdsgiverne fik en udvidet erhvervs-

forsikring, som dækkede følgerne af skadevoldende adfærd begået mod de ansatte. Den model er kendt fra det private område (private opholdssteder og private børnehaver).

Problemstillingen kan i vid udstrækning også løses, ved at det bliver en pligt at tegne en ansvarsforsikring ift. borgere, som kommunerne og regionerne ifølge loven har pligt til at drage omsorg for.

Hvis en voldsepisode er af en sådan karakter, at der er grundlag for en straffesag mod borgeren, og borgeren idømmes en straf/foranstaltning, er der mulighed for at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet. Desværre giver offererstatningsloven (LBK nr. 1209 af 18. november 2014) ikke vide muligheder for at give erstatning til de pågældende offentligt ansatte, hvilket fremgår af flere afgørelser i Erstatningsnævnet. Og selv med en ændring af bestemmelserne i en forbedret retning, som bør være omfattet af den rapport der foreslås, vil mange sager slet ikke blive forelagt Erstatningsnævnet, fordi der ligesom i dag ikke vil blive foretaget en politianmeldelse.

Der er således brug for, at regeringen mere generelt får udformet et beslutningsgrundlag, der sikrer de mange offentligt ansatte, som udsættes for udadreagerende adfærd, en værdig og rimelig behandling. Det vil tillige have den sidegevinst, at den ansatte kommer hurtigere på fode igen fysisk og psykisk efter det, den pågældende har været udsat for, og på den baggrund kommer hurtigere tilbage i arbejde. Det vil spare samfundet for ressourcer og give forbedret livskvalitet for de ansatte.

Efter beslutningsforslaget anmodes regeringen om at inddrage relevante eksperter og interesseorganisationer i arbejdet med udarbejdelse af rapporten. Relevante i den sammenhæng kunne være:

- Advokatfirmaer, der har specialiseret sig i sådanne sager,
- Alzheimerforeningen,
- DA,
- Danske Regioner,
- Erstatningsnævnet,
- FOA,
- Forsikring & Pension,
- FTF,
- KL,
- Landsforeningen LEV,
- Rigsadvokaten,
- Rigspolitiet,
- SIND og
- Socialpædagogernes Landsforbund.

Skriftlig fremsættelse

Peter Skaarup (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ansattes mulighed for fuld erstatning, når de har været udsat for vold på arbejdet.

(Beslutningsforslag nr. B 79)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.